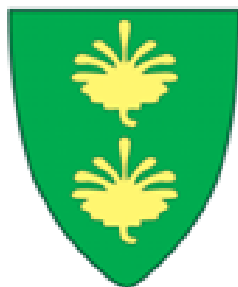

Mål for forvaltning av elg i Drangedal kommune 2018 – 2020

Bakgrunn:

I § 1 i Lov om viltet sies det: ” Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares. Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæringen og friluftsliv. ”Denne paragrafen danner bakgrunn for forvaltning av alt vilt, også elg. Videre sier § 3 i *forskrift om forvaltning av hjortevilt* at; «Kommunen skal vedta mål for utviklingen av bestandene av elg, hjort og rådyr der det er åpnet for jakt på arten(e). Målene skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på naturmangfold, jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane».

Dagens situasjon:

Fellingsrapporter og sett elg skjemaer viser at vi fremdeles har en elgbestand med gjennomgående svært lav produktivitet og svært lave slaktevekter. Hovedårsaken er mest sannsynlig at vi har hatt en alt for stor elgstamme i forhold til bæreevnen (beitegrunnlaget) over mesteparten av 90-tallet. Selv om elgtettheten nok er halvert siden slutten av 90-tallet har vi fremdeles ikke lyktes i å bedre bestandskondisjonen.

Siste elgbeitetaksering i kommunen ble gjennomført i 2014. Takseringen viste at beitetrykket var på et moderat nivå. Beitetrykket var som forventet, redusert betydelig siden 2003 hvor den første takseringen ble utført. De skogbruksmessige kostnadene knyttet til beiteskader var samlet sett innenfor et akseptabelt og bærekraftig nivå. På tross av den positive utviklingen, var fôrproduksjonen ROS-artene står for, fremdeles hemmet av tidligere års beitepress. Det er nå ca. 4 år siden forrige elgbeitetaksering og da vi har lyktes med å holde bestanden på et relativt stabilt og lavt nivå de siste 6-7 år, er det grunn til å tro at den positive utviklingen i elgbeite har fortsatt. I tillegg har vi hatt en positiv utvikling med tanke på skogavvirkningen de siste 3 år. Fra hhv. 25 177 m³ i 2013 og 27 781 m³ i 2014 ble det avvirket 42 521 m³ i 2015, 63 454 m³ i 2016 og 60 612 m³ i 2017. Dette er positivt sett med «elgøyne».

Ønsket situasjon:

Den optimale elgstammen bør bestå av flest mulig produktive dyr som gir en høy og mest mulig stabil avkastning til nytte og glede for rettighetshavere, jegere og den øvrige befolkning.

Elgstammen bør være så stor som mulig, uten at beitegrunnet blir ødelagt, og uten at det skapes uhåndterlige trafikkproblemer.

Rettighetshaverne bør i størst mulig grad selv styre elgforvaltningen gjennom bestandsplaner.

Forutsetninger for en optimal elgstamme vil være:

- Nok beite av god kvalitet
- Nok produktive kuer i bestanden
- Nok store okser i bestanden

Dersom vi lykkes med dette vil det gi:

- Økt produktivitet
- Økte vekter
- Økt avkastning

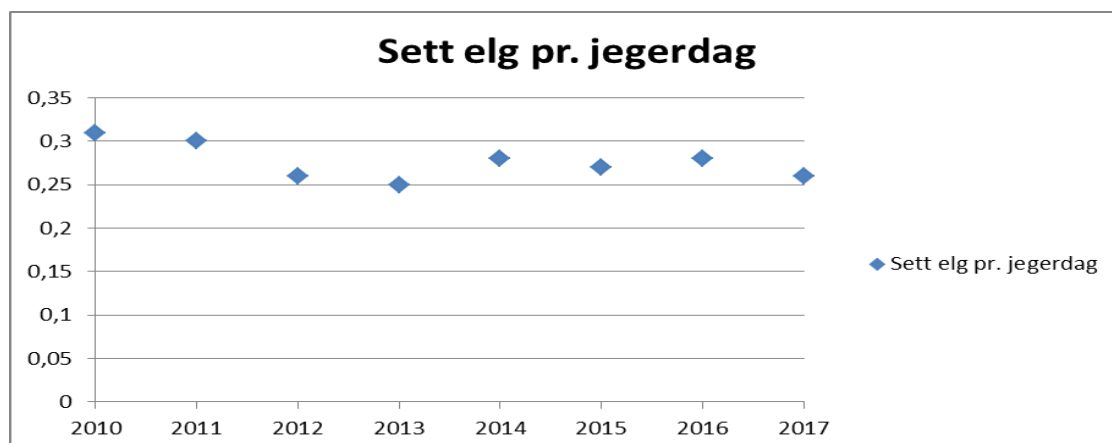
Kommunens målsetning:

Hovedmål for elgforvaltningen:

En sunn, produktiv og bærekraftig bestand som gir en høy og mest mulig stabil avkastning til nytte og glede for rettighetshavere, jegere og den øvrige befolkning.

Elgstammen skal holdes på et nivå som ikke forringer beitegrunnet og ikke skaper uhåndterlige trafikkproblemer.

Bestandstettheten skal ligge rundt dagens nivå, dvs. at sett elg pr. jegerdagsverk skal ligge mellom 0,25 og 0,3 (tallene gjenspeiler siste års bestandstetthetsnivå i form av sett elg pr. jegerdagsverk).

Føringer og delmål

Bestandsovervåking - alle jaktfelt skal:

- Føre sett elg-skjema.
- Registrere vekter på alle skutte dyr.
- Leverer inn tenner for aldersbestemmelse.

Bestands-planer/områder

- Det er et mål at flest mulig vald tildeles gjennom bestandsplaner. Målet er at 90 % av godkjent areal tildeles gjennom bestandsplaner. (pr. 2017 ble 90 % av godkjent areal tildelt gjennom bestandsplaner. Målet skal oppnås ved dialog med valda)
- Bestandsplanområder og vald med bestandsplan skal gis en reel mulighet til å påvirke utviklingen av "egen" bestand. Det må likevel tas ansvar for å forvalte elgbestanden på en faglig forsvarlig måte.
- Et bestandsplanområde bør være så stort at det i stor grad omfatter en elgbestands årsleveområde. Det innebærer at kalvings-, sommerbeite,- vinterbeite og parringsområder omfattes av bestandsplanen.
- Alle bestandsplaner skal rulleres samme år.
- Bestandsplaner lages fortrinnsvis for 3 år av gangen.
- Tradisjonell vektgrense i bestandsplanene aksepteres ikke. Det åpnes imidlertid for at bestandsplanene kan legge opp til en "skrapdyrpott" hvor et fåtall dyr (inntil ca. 10 % av årlig kvote) blir holdt tilbake ved jaktstart, men tildeles jaktfelt som evt. feller "skrapdyr". Med skrapdyr menes dyr som pga. skader/sykdom har en unormal lav vekt eller dyr som oppfattes som "mindreverdige". Med "mindreverdige" menes kalver mindre enn 35 kg -, 1,5 åringer mindre enn 85 kg -, voksne hunndyr mindre enn 120 kg - og voksne hanndyr mindre enn 130 kg slaktevekt. Ubenyttet årlig "skrapdyrpott" faller bort hvert år.
- En bestandsplan skal som et minimum inneholde en målsetting som samsvarer med kommunens målsetting og en plan for årlig avskyting i antall, fordelt på alder og kjønn for hvert vald.
- Bestandsplanene skal være førende for tildeling av fellingstillatelser til nærliggende vald uten bestandsplan.

Overføring av dyr i bestandsplanområder

- Hvert registrerte jaktfelt kan overføre ett(1) ubenyttet dyr fra et års kvote til neste. Dersom jaktfeltet har flere enn ett ubenyttet dyr, skal det yngste dyret overføres.

Avvik fra godkjente bestandsplaner

Ved vesentlige avvik fra godkjent bestandsplan, kan kommunen vedta å trekke godkjenningen tilbake og tildele dyr etter målrettet avskyting, jf. §§ 16 og 18 i hjorteviltforskriften. Ved vurdering av hva som er "vesentlige avvik" skal følgende kriterier legges til grunn:

- Dersom det på et gitt tidspunkt i planperioden, ikke er mulig å oppfylle kriteriene i planen med tanke på målsetting, alders- og kjønnsfordeling, vil det regnes som avvik.
- Et avvik på ca. 10 % ift. planlagt årlig uttak av alder og kjønn skal normalt aksepteres. Eventuelle avvik et år skal uansett forsøkes rettet opp neste år.
- Det regnes aldri som avvik dersom det felles yngre dyr enn det som er vedtatt i bestandsplanen. Ved felling av ungdyr(1,5 år) istedenfor voksent dyr, skal kjønn være det samme som det voksne dyret.

Bestandsutvikling

- Det skal tilstrebes et ku : okse forhold på omkring 1,5:1 (snitt 2015-2017: 1,76 - et for skeivt kjønnsforhold kan føre til mange ombrunster, noe som igjen fører til seinere kalvefødsler.)
- Sett kalv pr. ku skal ikke under 0,55 (snitt 2015-2017: 0,50 - Sett kalv pr. ku er en indikator på produktiviteten og sier noe om bestandens samlede produksjon. Målet om at denne faktoren ikke skal under 0,55 er satt på bakgrunn av en forventet bedret bestandskondisjon)
- Gjennomsnittlig kalv- og ungdyrvekter skal opp i hhv. 55 og 120 kg (snitt 2015-2018: 49- /108 kg – kalv og ungdyrvekter sier noe om bestandskondisjonen, vekt målet er satt på bakgrunn av en forventet bedret bestandskondisjon)

Oppfordringer

- Avskytingen av store eldre kuer bør begrenses (for å ta vare på de mest produktive dyra).
- Avskytingen av “mellomstore” okser (5-12 takker) bør begrenses (for å øke okseandelen i bestanden).
- Det bør være et høyt fokus på å ta ut små dyr i alle aldre
- Summen av felte kalv og ungdyr bør utgjøre **minimum** 60 % for å unngå overbeskatning av voksne dyr. Vinterbestanden bør bestå av flest mulig voksne og produktive dyr.
- Grunneiere oppfordres til å opprettholde eller øke tømmeravvirkningen for å bedre elgens beitegrunnlag. Økt hogstaktivitet skal bidra til å bedre elgens bestandskondisjon. Et realistisk mål er 400 m³ pr. felte elg. Hvilket vil bety ca. 60 000 m³ ved felling av 150 elg.
- Valda bør ha fokus på beiteforbedrende tiltak som: nedskjæring av osp (gir oppslag av ny osp fra rotskudd, gir beite i form av kvist og bark dersom det utføres vinterstid), avstandsregulering i tette bestand (gir oppslag av nytt beite). Det er for tiden forbudt å legge ut fôr og slikkesteiner til ville hjortedyr.

Tilskudd

- Alle vald/bestandsplanområder i Drangedal som utarbeider bestandsplan gis et årlig driftstilskudd på kr. 5000,-. Skriftlig søknad må sendes kommunen hvert år innen jaktårets utløp (31. mars). Den årlige tilskuddsretten faller bort dersom søknad ikke er mottatt innen fristen.